Ø S.

Islansk

Læsebog.

Islandsk Læsebog

for

Begyndere,

udarbeidet med en Prøve

efter

det Hamiltonske System,

ved

Ogmund Sivertsen,
Islænder.

Kiöbenhavn.
Trykt paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag,
i det Brünnichske Officin.

1833.

Den udmærkede
Oldtids-Grandsker,
Eddas anden Fader

Herr Prof. Geheime-Archivarius

Finn Magnusen,

Ridder af Dannebroge, Æresmedlem og Medlem af adskillige lærde Selskaber, m. m.

min Velgjører,

tilegnes disse simple Blade

erkjendtligst

og

ærbødigst

af

Sivertsen.

Forord.

Under mit fleeraarige Ophold her i Hovedstaden, har jeg mange Gange overbeviist mig om, hvor vanskeligt det er for Een, som begynder at lære det islandske Sprog, at erholde en passende Bog i samme til at begynde med, baade med Hensyn til Prisen paa de islandske Bøger, som selve Sproget. Jeg har altsaa været nødt til strax at lade Dem — jeg har havt den Ære at undervise i samme — begynde paa de gamle Sagaer, istedetfor at kunne begynde med det nyere Islandske, der ligesom kunde lette Overgangen til Sagaerne. Denne Mangel paa en Læsebog i det Islandske er alene Aarsagen, hvorfor nærværende lille Bog kommer for Lyset. For destobedre at sætte Begynderen ind i Sprogbygningen, har jeg udarbeidet de første Stykker efter den saakaldte Hamiltonske Methode — (System) — hvilken Underviisningsmethode jeg af egen Erfaring dog finder mere passende og anvendelig for andre Sprog end det Islandske — og oversat hvert Ord i samme Kjøn og samme Casus, forsaavidt de islandske Casus kunne udtrykkes paa Dansk, hvilket paa mange Steder er vanskeligt, og paa Andre umueligt. F. Ex. de Ord, der i det Islandske ere neutra, men i det danske Sprog communia, har jeg givet i danske Ord Intetkjønsendelsen, f. E. Vín i det Islandske er neutrum, altsaa oversat det ved Vinet, Sumar, Sommeret ꝛc. Genitivi pluralis Endelser lade sig paa mange Steder vanskeligen udtrykke, f. E. Þar vóru margra ríkismanna synir, der vare manges riges Mænds Sønner; auðs er vant við ydiusemi, Rigdoms

er sædvanligt ved Arbeidsomhed (Flid er Formue Skaber) eller som i Ormstúnga saga om en Mand, som havde flere Børn end han kunde forsørge: stód mörg ómegd saman, hvilket ved en ordret Oversættelse ikke kan forstaaes. Hvor deslige Ord forekomme gjør man bedst i strax at slaae op i den rette danske Oversættelse for at see det rigtige danske Ord, og derved overbevise sig om at Ordet med Flid, men ei af Uvidenhed, er saaledes oversat.

Foruden disse gives der mange enkelte Ord i det Islandske, hvilke umueligen kunne udtrykkes med et Ord i det Danske, som f. Ex. Fedgar, Fader og Søn, Mædgur, Moder og Datter, foruden utallige islandske eiendommelige Talemaader, Sætninger, og poetiske Omskrivninger. F. Ex. Kristín var dóttir bónda, úng ok gjafvaxta, til hennar felldi hann ástar þokka — hvilket efter Ordene skal være: Kr. var Bondens Datter, ung og gavevoxen, til hendes fældede han Kjærligheds Sind. gjafvaxta, moden til Ægteskab, feldi ástar þokka, blev forliebt. hann fékk þeirrar konu er Ása het, han fik dens Kones som Asa hed, þeim vard þriggja barna audid, dem blev tre Børnes lykket ɔ: han fik det Fruentimmer som hed Asa, og med hende avlede han tre Børn &c. &c.

Til Slutning udbeder jeg mig Læsernes skaansomme Dom angaaende Oversættelsen paa Dansk, thi ingen føler bedre end jeg selv, hvor haardt jeg trænger til Underviisning i samme. At maaskee noget af min Oversættelse er brugeligt, grunder jeg alene derpaa, at den — for Fædrelandet uerstattelige, og af os smerteligen savnede — afdøde Professor Rask har for et Aar siden opmuntret mig til at udgive nærværende Læsebog, hvis Indhold og Form nøie var ham bekjendt. Den vil i al Fald ei afholde Nogen fra at producere en bedre.

Kjøbenhavn, den 1ste Januar 1833.

Forfatteren.

Sundurlausir þánkar.
Sønderløse Tanker.

Góð bók og góð kona, lagfæra margann brest,
God Bog og god Kone rette mangen Brøst,
slæm bók og slæm kona skémma margt gott
slem Bog og slem Kone fordærve mangt godt
hjartalag, margir gæta ekki að ödru á báðum
Hjertelav, mange see ikke paa andet paa begge
þeim, enn hvörnin þær eru utan; — Fer þeim
dem, end hvorledes de ere udvortes. — Sømmer dem
þá að kvarta yfir hvörnin hid innra seinna
da at klage over hvorledes det Indre senere
reynist.
prøves.

Heimskum verdur að halda til góða, þó þeir
Dumme bliver at holde til Gode, skjøndt de
tali nokkra heimsku, þvi það væri hardt að
tale nogen Dumhed, thi det være haardt at
lofa þeim aldrei að tala eitt ord.
tillade dem aldrig at tale et Ord.

Tankesprog.

En god Bog og en god Kone forbedre mange Feil, en slet Bog og en slem Kone fordærve Manges gode Sindelav. De Fleste see kun paa Begges Udvortes. Sømmer det sig da at klage over hvorledes Begges Indre siden erfares? De

Dumme maa man holde det til Gode, skjøndt de tale noget dumt, da det vilde være haardt, aldrig at tillade dem at tale et Ord.

Gátur — Gaader.

Eg er módurlaus, en hann fadir minn er
Jeg er moderløs, men han Fader min er
madurinn minn.
Manden min.

Frá módur lífi kom eg höfudlaus, og fóta-
Fra Moder-liv kom jeg hovedløs, og Fødders-
vani, fell eg þannin mörgum vel, med höfdi
manglende, falder jeg saaledes mange vel, med Hoved
og fótum er eg líka gódur maga þínum, en þá
og Fødder er jeg ogsaa god Mave din, men da
verdur þú ad bída.
bliver du at vente.

Hvad er þad sem í dag ekki verdur þat sama
Hvad er det som i-dag ikke bliver det samme
á morgun, missir bord, rum, hús, og nafnid med,
i-morgen, mister Bord, Seng, Huus, og Navnet med,
en grætur þó ekki missirinn.
men græder dog ikke Skaden (Tabet).

Gaader.

Jeg er moderløs, og min Fader er min Ægtefælle. — Eva.

Jeg er fød uden Hoved og Fødder, og behager dog Mange. Med Hoved og Fødder smager jeg dig ogsaa ret godt, men saa du maa vente (førend de komme). — Æg.

Hvad er det som i Dag ikke bliver det samme i Morgen, forandrer Bord, Seng, Huus, og maaske Navn, men begræder dog ei Tabet? — en Brud.

Thales.

Merki til heimsku er ofmikil lyst til ad tala.
Mærke paa Dumhed er formegen Lyst til at tale.
Líkamans farsæld er innifalin í heilbrigdi, en
Legemets Lyksalighed er indbefattet i Helbred, men
sálarinnar i lærdómi.
Sjælens i Lærdom. (Kundskab.)

Öl er innri madur.
Øl er indre Mand.

Tyrkja-keisarinn, edur eins og þá var kallad
Tyrkekeiseren, eller lige som da var kaldet
Calífen, Mahadi var einn af þeim stiórnendum, sem
Califen, Mahadi var en af de Styrere, som
vóru sofandi á kóngs-hásætinu, og feingu ágjörn-
vare sovende paa Kongs-Høisædet, og finge gjær-
um rádherrum taumhaldid i hendur. Einusinni þá
rige Raadsherrer Tømholdet i Hænder. Engang da
hann á dyraveidum var ad elta steingeit, villtist
han paa Dyrefangster var at forfølge Steengeed, vildedes
hann frá fylgiurum sínum, og nóttin yfirféll hann.
han fra Følgere sine, og Natten overfaldt ham.
Þegar hann var þreyttur ordinn, kom hann i riódur,
Da han var træt bleven, kom han i Lund,
hvar hann sá tjald eitt, úr hvöriu arabiskur madur
hvor han saae Telt et, udaf hvilket arabisk Mand
kom út, og beiddi gést sinn ad vera velkominn.
kom ud, og bad Gjæst sin at være velkommen.
Calífen lét ekki á bera, hvörr hann væri, annadhvört
Califen lod ikke mærke, hvem han var, enten
til þess ad sjá seinna hvörnin bónda yrdi vid, þegar
til det at see senere hvorledes Bonde blev ved (teede sig), da

hann feingi ad vita, hvör kominn væri, ellegar og
han finge at vide, hvo kommen var, eller og
hann ætladi einusinni á lífstíd sinni nióta þess ynd-
han agtede engang paa Livstid sin nyde dets Yn- (For-
is at umgángast vid jafníngja sinn. Medan
deſt nøielſes) at omgaaes ved Ligemand ſin. Medens
þessi ærlegi madur giördi allt hvad hann gat til at
denne ærlige Mand gjorde alt hvad han kunde til at
taka vel á móti komumanni, spurdi Calífen hann ad,
tage vel i mod Gjæſten, ſpurgte Califen ham om,
hvarfyri hann byggi i svoddan eydiplátsi? þadsem
hvorfor han byggede i ſaadant Ødeplads? Detſom
þér med svo miklum rétti kallid eydipláts, svaradi
De med ſaa ſtor Ret kalder Ødeplads, ſvarede
hinn arabiski, var fyrrum fjölbyggt af Arabiskum
hin Arabiſke var fordum tætbygget af Arabiſke-
og Tyrkjamönnum, sem höfdu nóg vidurværi af
og Tyrke-Mænd, ſom havde nok Underhold af
kauphöndlun og akuryrkju, og med ánægin guldu
Kjøbhandel og Agerdyrkning, og med Fornøjelſe betalte
þolanlegann skatt Calífanum Almansor. Sá góði
taalelig Skat Califen Almanſor. Den gode
Herra lagdi alúd á ad stiórna sínum löndum, og
Herre lagde Flid paa at ſtyre ſine Lande, og
gjöra þegna sína lukkusæla; en hanns eptirkom-
gjøre Underſaatter ſine lykkelige; men hans Efterkom-
ara og núverandi stiórnara leti og hyrduleysi
meres og nuværende Styreres Dovenſkab og Skjødesløshed
hefir feingid hirdstjórunum í hendur þegna hans,
har givet Hirdſtyrerne (Raadgiverne) i Hænder Underſaatter hans,

svo ad vegna þeirra ágirni eru hinir tvístradir
ſaa at formedelſt deres Gjærrighed ere hine adſpredte
vídsvegar sem hér bjuggu ádur. Calífen, sem nú
vide Veie ſom her byggede før. Califen, ſom nu
í fyrsta sinni heyrdi sannleikann, firtist ekki af því,
førſtegang hørte Sandheden, vrededes ikke af det,
heldur ásetti sér ad verda adgætnari í embættis-
men beſtemte ſig at blive opmærkſommere i Embeds-
skyldu sinni framveigis, en lét ekki húsbóndann
Pligt ſin fremdeles, men lod ikke Huusbonden
á sér merkja med hvada þaunkum hans sinni var
paa ſig mærke med hvilke Tanker hans Sind var
uppfyllt. Sá arabiski vildi gjöra komumanni til góda
opfyldt. Den Arabiſke vilde gjøre Gjæſten til Gode
allt hvad hann gat, og þó undireins var hræddur
alt hvad han formaaede, og dog tillige var bange
um ad hann kynni hneixla hann, dró leingi tímann,
for at han kunne forføre (ſtøde) ham, drog længe Timen,
ádurenn hann taladi til þess, at hann ætti eina vín-
førend han talede til dets, at han eiede en Viin-
flösku, sem hann gjarnan skyldi géfa honum ad
Flaſke, ſom han gjerne ſkulde give hannem at
drekka úr, ef géstur þyrdi ad taka þád uppá sína
drikke af, derſom Gjæſt turde at tage det oppaa ſin
samvitsku, því eptir Tyrkja-trú er ekki leyfilegt ad
Samvittighed, thi efter Tyrkes-Tro er ikke tilladeligt at
drekka vín, edur neitt sem áfeingt er. Calífen sem
drikke Viin, eller noget ſom beruſende er. Califen ſom
var óvanur þessum drikk, vildi nýta sèr tækifærid
var uvant denne Drik, vilde nytte ſig Leiligheden

til ad nióta þeirrar ánægiu, sem honum var því yndtil at nyde dens Fornøjelses, som ham var desto be=
islegri af því hún var fyribodin, og hann vissi ad
hageligere af det hun var forbuden, og han vidste at
sitt misbrot mundi hér ei komast upp. Eptir ad
sit Forbrydelse monne her ei kommes op. Efter at
hann var búinn ad drekka hid fyrsta staup, sagdi
han var færdig at drikke det første Støb, sagde
hann med híru bragdi vid þann arabiska: Minn vin!
han med blidt Aasyn ved den Arabiske: Min Ven!
eg er einn af hirdsveinum Califans, og þú skalt ei
jeg er en af Hofsvende Califens, og du skal ei
þurfa ad ydrast eptir þann greida sem þú hefir
behøve at fortryde efter den Beværtning som du haver
gjört mér. Sá arabiski lét aptur á móti í té gledi
gjort mig. Den Arabiske lod atter imod i tee Glæde
og þakklæti fyri þessa alúd, og syndi
og (et) Taknemmelighed for denne Opmærksomhed, og viste
komumanni þessmeiri vyrdíngu. þessi, sem sagdist
Gjæsten destomere Anseelse. Denne, som sagdes
vera Califans embættismadur, tók fliótt til flöskunnar
være Califens Embedsmand, tog snart til Flaskens
aptur, en vid hvört eitt staup óx hans ánægja og
atter, men ved hvert et Støb voxte hans Fornøjelse og
vidfeldni. Eg vil ekki leyna þig neinu sagdi hann
Omgængelighed. Jeg vil ikke skjule (for) dig noget sagde han
vid húsbóndann, eg er Califans einka vin, sem hann
ved Huusbonden jeg er Califens bedste Ven, som han
hefir mestar mætur á. Sá vinskapur sem hann
haver største Godheder paa. Den Venskab som han
vyrdist at hafa til mín, skal innan skamms géfa
værdiges at have til mig, skal inden Korts give

mér tækifæri at útvega þér velgjördir af hanns
mig (et) Leilighed at forskaffe dig Velgjerninger af hans
hendi. Þegar enn arabiski heyrdi þetta, þóktist hann
Haand. Da den Arabiske hørte dette, tyktes han
ei nógsamliga géta veitt gésti sínum lotníngu en
ei noksomt kunne yde Gjæst sin Højagtelse men
kysti hanns klædafald, og beiddi hann fyrir allà
kyste hans (en) Klædebon, og bad ham for al
muni ad spara ei þetta vín, sem gjördi hann svo
Ting at spare ei dette Viin, som gjorde ham saa
lystugann. Mahadi kom sér betur og betur í gjæti
lystig. Mahadi kom sig bedre og bedre i Venskab
hjá víninu, svo hann þurfti ekki ad taka nærri sér
hos Vinet, saa han behøvede ikke at tage nær sig
ad drekka þad fyri húsbóndans bón. Eg sjé sagdi
at drikke det for Huusbondens Bøn. Jeg seer sagde
hann, ad Öl seigir allann vilja. Eg er hvörki hird-
han, at Øl siger al Villje. Jeg er hverken Hof-
madur né einka vinur Calífans, heldur er eg Calífen
finde eller bedste Ven Califens, heller er jeg Califen
sjalfur, og nú stadfesti eg og ýtreka allt þad loford,
selv, og nu stadfæster jeg og gjentager alt det Løfte,
sem eg ádur hefi gjört þér. Arabiski madurinn tók
som jeg før har gjort dig. Arabiske-manden tog
strax í kyrdum frá honum flöskuna, og ætladi ad
strax i Stilhed fra hannem Flasken, og agtede at
bera hana burt. Hvad ertú ad gjöra? spurdi Ca-
bære den bort. Hvad er du at gjøre? spurgte Ca-
lífen, sem hugsadi ad sá arabiski mundi nú syna sér
lifen, som tænkte at den Arabiske monne nu vise sig
lángtum meiri lotníngu enn ádur. Þér megit vera
langt mere Højagtelse end før. De maa være

hvörhelst sem þér viljid, svaradi húsbóndinn, þá
hvoſomhelſt ſom De vil, ſvarede Huusbonden, da
læt eg ydur samt ekki drekka meir. Vid fyrsta
lader jeg Dem dog ikke drikke meer. Ved førſte
staupid sögdust þér vera stórherra, og því gat eg
Støbet ſagdes De være Storherre, og det kunne jeg
vel trúad; vid þad annad vórud þér ordinn mesta
vel troet; ved det andet var De bleven meſte
uppáhald Calífans, og þá hafdi eg stóra vyrdingu
Afhold Califens, og da havde jeg ſtor Ærbødighed
fyrir ydur; vid hid þridja sögdust þér vera Calífen
for Dem; ved det tredie ſagdes De være Califen
sjálfur, og þad getur skéd, ad þad sé satt; en hætt
ſelv, og det kan ſkee, at det er ſandt; men farligt
er vid, ad þér vid fjórda staupid segist vera okkar
er ved, at De ved fjerde Støbet ſiges være vores
stóri spámadur Mohameth, og kannské vid fimta
ſtore Spaamand Mohamed, og kanſkee ved femte
staupid almáttugur Gud; en því á eg bágt med ad
Støbet almægtige Gud; men det ejer jeg Ondt med at
trúa. Mahadi hló ad þessu èinfaldlega en þó ekki
troe. Mahadi loe ad dette eenfoldige men dog ikke
heimskuliga svari; og þar vínid var farid ad stíga
dumme Svar; og da Vinet var faret at ſtige
uppí höfudid, lagdi hann sig nidur á ábreiduna, sem
op i Hovedet, lagde han ſig ned paa Teppen, ſom
húsbóndinn hafdi ætlad honum til sængur um nótt-
Huusbonden havde agtet ham til Sengs om Nat-
ina. Daginn eptir reid hann af stad, tók med sér þann
ten. Dagen efter reed han affted, tog med ſig den

arabiska, svo sem leidsögumann, og gaf honum
Arabiske, saasom Ledsagelsesmand, og gav ham
stór gjafir, þegar þeir komu til Bagdad.
store Gaver, da de kom til Bagdad.

Ovenstaaende paa bedre Dansk.

Den Tyrkiske Mahadi — eller som dengang blev kaldet Califen — var en af de Regenter der sad ørkesløs paa Thronen, men overlod Regjeringen i gjærrige Raadgiveres Hænder. Engang, da han paa Jagten forfulgte en Steengeed, blev han forvildet og adskildt fra sit Følge, og Natten overfaldt ham. Da han var bleven træt, kom han i en Lund, hvor han saae et Telt udaf hvilket en Araber gik ham imøde og bød sin Gjæst velkommen. Califen lod sig ikke mærke med hvem han var; enten for senere at erfare, hvorledes Araberen opførte sig, naar han fik at vide hvem Gjæsten var, eller, han vilde engang i sit Liv, have den Fornøielse at omgaaes med sin Ligemand. Medens denne ærlige Mand gjorde Alt hvad han kunde for at tage vel imod Gjæsten, spurgde Califen ham, hvorfor han boede i en saadan Udørk? Det som De med saa stor Ret kalder Udørk, sagde Araberen, var før tæt beboet af Tyrker og Araber, blomstrede ved Handel og Agerdyrkning, og betalte en taalelig Skat til Califen Almansar. Den gode Herre anvendte al Flid paa at bestyre sine Lande, og gjøre Undersaatterne lykkelige; men hans Efterkommere og den nuværende Regents Dovenskab og Skjødesløshed, har overgivet Undersaatterne i gjerrige Raadgiveres Hænder, hvorved de gamle Indbyggere ere adspredte hist og her. Califen, som nu første Gang fik Sandheden at høre, blev slet ikke vred, men bestemte sig for Eftertiden at blive mere nøiagtig i sin Embedspligt, og lod Huusbonden ei mærke hvad der foregik i hans Indre. Araberen, som vilde beværte sin Gjæst paa det Bedste, men frygtede for, at han muligen kunde støde (forføre) ham,

lod sig først, efter, nogen Tids Forløb, mærke med, at han havde en Flaske Viin, som han gjerne vilde forunde ham, saafremt hans Gjæst turde tage det paa sin Samvittighed; thi efter Tyrkernes Religion er det ei tilladt, at drikke Viin, eller noget Berusende. Califen, som ei var vant til denne Drik, vilde benytte Leiligheden til denne Fornøielse, der var end mere behagelig for ham, da den var forbuden, og han vidste, at hans Forseelse paa dette Sted ei vilde opdages. Efterat have drukken det første Glas, sagde han med glade Miner til Araberen: Min Ven! Jeg er en af Califens Hoffolk, og Du skal ei fortryde at Du har beværtet mig. Araberen gjengjældte denne Høflighed med Taknemmelighed, og Glæde, og viste sin Gjæst endnu større Agtelse. Denne, som foregav at være Califens Embedsmand, greb snart igjen til Flasken, og hvert Glas gjorde ham endmere glad og veltilfreds. Jeg vil ikke holde Noget skjult for Dig, sagde han til Huusbonden, jeg er Califens udvalgte Ven, som han holder meest af; det Venskab han værdiger mig med, skal om kort Tid give mig Leilighed til at forskaffe Dig Velgjerninger fra ham. Da Araberen hørte dette, vidste han ikke, hvorledes han skulde yde Gjæsten tilbørlig Høiagtelse; han kyssede hans Klædebon, og bad ham ikke at spare paa den Viin, der gjorde ham saa lystig.

Mahadi fandt stedse mere Behag i Vinen, hvorfor han ei ene drak den paa Grund af Huusbondens Anmodning. Jeg mærker sagde han: at Øll forkynder al Villie. Jeg er hverken Califens Hofsinde, eller bedste Ven, men jeg er selve Califen, og nu bekræfter jeg og gjentager det Løvte jeg før gav Dig. — Araberen tog strax i al Stilhed Flasken fra ham, og agtede at bringe den bort. Hvad gjør Du? spurgde Califen, som nu troede at Araberen vilde vise ham endnu større Høiagtelse. De maae være hvem De være vil, sagde Huusbonden, saa lader jeg Dem dog ei drikke mere. Ved det første Glas udgav De Dem for stor Herre,

som jeg godt kunde troe; ved det næste blev De til Califens Yndling, og da fik jeg stor Ærbødighed for Dem; ved det tredie, Califen selv, som mueligen kan være Sandhed; ved det fierde vilde De maaskee udgive Dem for vor store Prophet Mohamed, og ved det femte for den Almægtige Gud, men det har jeg ondt ved at troe. Mahadi lo af dette eenfoldige, men dog ikke dumme Svar; men da Vinen var begyndt at stige ham til Hovedet, lagde han sig ned paa Tæppet, hvilket Huusbonden havde bestemt ham til Leie for Natten. Næste Dag afreiste han med Araberen som Ledsager, og gav ham store Foræringer da de kom til Bagdad.

Þagmælska.

Abbadis í klaustri nokkru var í svo miklum metum hjá Johannes Páfa hinum tuttugasta og þridja, ad hann svo ad seigja, lét allt eptir hennar bænum. Nú er manneskjunni svo varid, ad mikill vill ætid meira, og loksins bad hún og nunnur hennar hann um leyfi ad meiga skriftast fyri kvenn-persónum. Æ! „heilagi fadir:" sagdi Abbadísin; „lattú okkur ei leingur þurfa ad skriftast fyri „Prestunum! Vid feilum okkur vid ad játa okkur í öllu „fyri karl-mönnunum, því í vöku og svefni kann margt „til ad bera, sem þeim er ei trúandi fyrir. Leyfid þér „okkur héreftir ad skriftast hvör fyrir annari, því vid kvenn-„fólkid höfum betur vit á, ad leggja útaf okkar sindum „innbyrdis, enn þeir." Páfinn átti sidst von á þessari bæn. „Hvad? viljid þid sita i skriftastólnum? þid, „elsku dætur! gétid verid heilagri kirkju til uppbyggingar „í ödru! því vita skulud þid, ad þetta sacramenti útheim-„tir mikla Þagmælsku, sem ykkur kvennfólkinu var aldrei „lént. En — máské nunnurnar í þessu Klaustri taki öl-„lum ödrum kvennpersónum fram, og Abbadísina þekki „eg, ad henni eru fáir karlmenn fremri; Eg ætla þá til „reynslu, ad senda ykkur eskiur í dag, sem þid meigid

„ekki liúka upp, og ef þid faid mér þær aptur, þegar eg „heimti þær, svo ekkert se úm þær haggad, þá veit eg „ad ykkur má trúa fyri launúngnarmálum, og þá skulud „þid fá ykkar bæn.

Eskjurnar komu. Og nunnurnar hlupu strax til ad skoda þær, þreifa á þeim, velta þeim fyri sér, og hvör hrifsadi þær af annari, til ad forvitnast hvad í þeim væri; þær fundu líka ad eitthvad hrærdi sig i þeim, en til lukku kom Abbadisin ad, og i því gall Náttsaungsklukkan vid, svo þeim ekki vard upplokid. Forvitnin kvelur opt meira enn sorg og sút. Nunnurnar urdu andvaka, og á Abbadisinnar auga rann ekki dúr alla nóttina. Eptir Morguntidirnar forú nunnurnar allar til Abbadisarinnar, og bádu hana audmjúklegast lofa sér adeins ad lita einusinni afaní eskjurnar, „því," sögdu þær, „þad þarf ekki ad fara annara á „milli, vid gétum allar þagad, og eingin Manneskja skal „géta rádid i ad hrært hafi verid vid lokinu, allt er ófor„siglad, og vid skulum setja vel á okkur, hvornin allt „stendst á, og lokid er núna látid ofányfir." Abbedisin var eins forvitin og þær, lauk upp eskjunum, og i því flaug titlingur uppúr þeim. Ad vörmu spori var barid ad dyrum, — þad var Páfinn sjálfur, sem kom og heimtadi strax eskjurnar, því í þeim sagdi hann, er leyfisbréfid sem þid hafid bedid mig svo mikilega um. „En — eingin fer „ad sækja þær? hvar eru þær? fáid þid mer þær!— hvad „sé eg? er Leyfisbréfid flogid burtu? Kvennfólkid 'er ad „sönnu nógu skarpt og klókt, en eg sé ad launúngar-mál „eru ekki í gódri geimslu hjá því! Skrifti Prestarnir ykkur „eins héreptir og verid hefir."

Eingin þeirra kom upp einu ordi fyri sneipu, nema ein úng Nunua, sem sagdi: „Eg er ekki fyri þær Nyúngarn„arnar þær arna! Vel kemur mér saman vid hann skrifta„födur minn!"

Taushed.

Abbedisen i et Kloster var i saa en stor Anseelse hos Pave Johannes den 23de, at han næsten gjorde Alt hvad hun forlangte. Men Mennesket er saaledes beskaffent, at stort vil være større (den Gjærrige vil stedse have mere). Endelig bad hun og hendes Nonner ham om Tilladelse at maatte staae Skrifte for Fruentimmer. Hellige Fader, sagde Abbedisen, lad os ei længer behøve at gaae til Skrifte hos Præsterne; det er saa generende for os (vi undsee os) at bekjende Alting for Mandfolk; desuden gives der mange Ting man ei kan betro dem. Tillad os herefter at skrifte for hinanden; thi vi Fruentimmer forstaae os meget bedre paa end de, at fortolke vore Synder for hinanden indbyrdes. Denne Bøn havde Paven allermindst ventet. Hvad? Vil De sidde i Skriftestolen? De, elskværdige Døttre! kunde være den hellige Kirke til Opbyggelse i noget Andet! thi De maae vide, at dette Sacrament udfordrer stor Taushed, hvilken Eders Qvindemennesker blev aldrig til Deel. Men— maaskee Nonnerne i dette Kloster overgaae alle andre Fruentimmer, Abbedisen selv kjender jeg; hun overgaaer mange Mandfolk. Jeg vil da til Prøve, sende Dem Æsker idag, hvilke de ikke maae aabne, og saasnart de give mig dem igjen paa mit Forlangende, uden at have været aabnede, saa veed jeg at man kan betro dem Hemmeligheder, og da skal I erholde Eders Andragende bevilget. Æskerne kom, og Nonnerne løbe strax for at betragte og beføle dem, vendende dem for sig. Den Ene greb dem fra den Anden, forat erkyndige sig om hvad de kunde indeholde. De mærkede ogsaa, at Noget rørte sig inden i dem; men til al Lykke kom Abbedisen og Aftensangsklokken klang, saa de dengang ei bleve aabnede. Nysgjærrighed plager ofte stærkere end Sorg og Bedrøvelse.

Abbedisen tilligemed Nonnerne forblev søvnløse hele Natten. Efterat Morgensangen var forbi, bestormede Nonnerne

Abbedisen, og bad hende ydmygst om Tilladelse, kun engang dog at maatte see i Æskerne; thi, sagde de, det behøver ikke at gaae mellem andre end os. Vi kan alle tie, og ikke en Sjel skal kunde see, at vi have rørt ved Laaget; Alt er uforseilet, og vi skal nøie lægge Mærke til hvorledes alt passer sammen, og hvordan Laaget nu sidder paa. Abbedisen var ligesaa nysgjærrig som de andre, og aabnede Æskerne, udaf hvilke da strax fløi en levende Fugl. I samme Dieblik bankedes paa Døren; det var Paven selv som nu strax forlangte Æskerne, hvori det saa indstændigen forlangte Privilegium indsluttedes. Men — ingen vil gaae for at hente Æskerne? Hvor ere de? Giv mig dem paa Dieblikket! Hvad seer jeg? (Tilladelses) Bevillingsbrevet er fløiet bort! — Vel ere Fruentimmerne skarpsindige og kloge nok, men Hemmeligheder ere ikke i god Forvaring hos dem. Lad kun Præsterne skrifte Eder herefter, ligesom før.

Ingen af Nonnerne kunde sige et Ord for Undseelse; en ung Nonne undtagen, der tog til Orde: „Jeg holder slet ikke af disse Forandringer; jeg er meget godt fornøiet med min Skriftefader."

Utlegdarsagan.

Gódgjördasamur madur nokkurr ásetti sér ad audsyna velgjördir einum þræli sínum, gaf honum þessvegna frelsi, skip med öllum reida, og svo mikinn forda, sem nógur væri til ad leita sér lukku og frama med, í hvöriu hellst landi sem hann vildi taka sér bólfestu. Þessi frelsingi fór um bord, og lét úr lagi, en skelfilegr stormur kom uppá, sem hrakti hann uppá nokkra ey, er honum syndist vera óbygd. Nú var hann búinn ad missa allt hvad hann átti,

Audsyna, yde.	Bólfesta, Opholdssted.
Fordi, Underholdning, Proviant.	ad lata úr lagi, gaae udaf Havnen.
leita, søger.	hrakti, drev.
Frami, Forfremmelse.	búinn, færdig.

hjálpárlaus, vissi ekkert hvad af sér mundi verda, og gat ei hugsad til seinni timanna án skélfingar. Hann var einsog í þoku hvad hann átti ad horfa, gékk áfram í þaunkum, edur réttara ad seigja þánkaleysi, þángadtil fyri honum vard sléttur og trodinn vegur. Med gledi héllt hann áfram þann veg, og sá áleingdar stóra borg, hvad ed jók hans fögnud, svo hann hvatti sporid til ad koma þángad sem fliótast. Hissa vard hann, þegar hann nálgadist borgina, sá hennar innbyggjara koma í hópatali á móti sér, segja sig velkominn med mestu blídlátum, og ad stadarins túlkur hrópadi hárri röddu: þessi er ydar Kóngur! Allir fylgdu honum til borgarinnar med fögnudi og gledilátum; hann var leiddur med mestu vidhöfn og prakt i þá höll, hvar Kóngarnir vóru vanir ad hafa sitt adsetur, var færdur í purpura kápu og dirmæt kóróna sett á hans höfud. Ædstu höfdingjar borgarinnar sóru honum hollustu eid í alls lídsins nafni, ad þeir skyldu vera honum hlidnir, hollir, og trúir, einsog þeim bæri vid Kóng sinn ad breyta. Sá nýi Kóngur hugsadi i fyrstunni, ad þetta allt væri ekki annad enn draumur, en af reynslunni hlaut hann ad gánga úr skugga um, ad þetta var raunar einsog þad syndist, svo hann í huganum vard ad spyrja siálfinn sig; hvad á þetta ad þýda? Og hvad mun sá ædsti Stiórnari allra hluta ætla sér med mig? Þessi þánki fór aldrei úr huga háns, og loksins kom hann honum til ad grendslast eptir, hvornin á öllu þessu stædi. Hann kalladi því þann af hirdmönnum sínum fyri sig, sem

---

án, uden.
horfa, henvende sig.
áleingdar, langt borte.
hvatti sporid, fordobblede Skridtene.
hárri röddu, med en høi Stemme.
Adsetur, Residents.
dirmætr, kostbar.
breyta, opføre sig, skikke sig.
hlaut, maatte.
gánga úr skugga, overbevisés.
raunar, igrunden.
grendslast eptir, undersøge.

optast var vanur ad vera i kríngum hans persónu, var hans rádaneyti, og sem af Guds forsjón syndist hafa verid settr honum til adstodar i landstjörninni. Dróttseti! sagdi hann: hvörr hefur gjört mig ad ykkar Kóngi? hvorsvegna hlýda mér allir? og hvad á af mér ad verda? Vitid Herra, svaradi hirdstjórinn honum, ad innbyggendur eyar þessarar, hafa bedid Gud ad senda þeim á ári hvöriu þann Kong sem sé af Adam kominn. Sá Almáttugi hefur bænheirt þá, svo ad á ári hvöriu kemur hiugad ein manneskja, allur lidurinn tekur med mestu vidhöfn og fögnudi móti þessum manni, og setur hann til Kóngs yfir sig; en hans ríkisstjórn varir ekki leingur enn eitt ár. Þegar sá tími er á enda, þá er honum velt úr hásætinu, dregin af honum tignar klædin, og hann aptur færdur í lítilfjorliga larfa, strídsmenn, sem ekki géfa nein grid, færa hann ofan til strandar, og kasta honum þar úti skip, er flytur hann til annarar eyar, sem af siálfrar sinnar kostum er hrióstrug og gædalaus. Sásem fyri nokkrum dögum var ríkur kóngur, hefur þá hvorki þegna né vini, en lifir þar í sorg og eymd. Lidurinn, sem laus er ordinn vid sinn gamla Kóng, flýtir sér þá ad medtaka þann nýa, sem Guds forsjón árlega sendir hingad, og þetta Herra! er þad óumbreytanlega lögmál, sem ekki stendur i ydar valdi ad raska. Vissu þeir sem fyri mig hafa verid spurdi Kóngurinn, þessi hördu forlög? Eingum þeirra svaradi Dróttsetinn, hefir þad verid dulid, en þeir hafa ei haft nógann mód og mannshug ad athuga svo sorglegar Útfarir, þar augu þeirra hafa verid blindud af glampa Kongdæmisins. Þeir hafa lifad og látid einsog vellystingar og

---

adstod, Hjelp.
Dróttseti, Raadgiver.
lítilfjörlegr, uanseelig, fattig.
larfar, Pjalter.
hrióstrugur, ufrugtbar.
þegn, Undersaat.
eymd, Elendighed.
óumbeytanlegr, uforanderlig.
raska, forandre.

ánægja hafa hvatt þá til, og aldrei hugsad til ad ná stödugri lukku, eda gjöra sér bærileg þau endalok, sem þeir vissu sér var ómögulegt ad umflýa; þeirra lukku ár leid ætid fliótara enn þá vardi, svo ófara dagurinn kom loksins yfir þá fyrr enn þeir vóru búnir, ad búa nokkud í haginn fyri sig, ad eymd og útlegd þeirra yrdi þeim bærileg. Þegar Kongurinn heyrdi þetti, vard hann miög óttasleginn, sveid honum þad mest, ad mikill partur af dirmæta timanum var til ónýtis lidinn; hann ásetti sér því ad brúka þess betur þad af honum, sem eptir var. Þú vitri Dróttseti! Sagdi hann til hans, þú hefir sagt mér mitt tilkomandi ófall, segdu mér líka hvört medal er til ad komast klaklaust hjá því? Minnist þér, Herra! svaradi Dróttsetinn, ad þér komud hingad allslaus til eyarinnar, og athugid þá undir eins ad allt eins muni verda, þegar þér farid hédan, og ad þér aldrei munud siá hana aptur. Eitt einasta medal er til, ad varna því ófalli sem fyrir ydur liggur, þér verdid ad senda smidi til eyarinnar, sem þér egid ad fara til, láta byggja þár stór vistahús, og fylla þau af öllu sem þarf til vidurlífis. Forsómid hédanaf ekkert augnablik sem þéna kann til ydar lukku og brúkid öll þau medöl sem þér gétid upphugsad, til ad koma í veg fyri þá vesöld, sem fliótt dynur yfir en leingi varir; allt þetta verdur ad giörast undandráttarlaust því tídin flýgur, sá fastsetti tímans púnktur nálgast, og þad er forgéfins ad ætla sér ad aptur kalla þá stund sem aflifud er; en yfir alla hluti fram, munid til þess ad á þeim stad, sem þér egid til svoddan lángframa ad búa, munud þér ekkert fyri finna nema þad, sem þer látid flytja þangad, á þeim stutta tíma er þér egid ennú eptir. Kóng-

---

ófall, Uheld.
Klaklaust, uden Fare.
Vistahus, Proviantþuus.
vidurlífi, Underholdning.
undandráttarlaust, uden Forhaling.
lángframa, i saa lang en Tid, længe.

urinn féllst á rád Dróttseta síns, sendi strax smidi til Eyarinnar ad koma öllu þessu i verk, hann lét gjöra eyuna ad yndisligum og gagnlegum bústad. Loksins kom sá ákvardadi dagur, kónginum var snarad úr hásætinu, allur Kóngs-skrúdi af honum tekinn, og hann hnepptur úti skip sem flutti hann i hans Utlegdarstad. Þessi afsetti Kóngur kom þángad lukkulega, og lifdi þar bædi rólegri og ánægdari enn ádur.

Forfatteren til ovenstaaende Fortælling fortolker den saaledes: den velgjørende Mand, er Gud; Slaven, er det Barn der bliver undfanget. Skibet, hvilket Huusbonden forærte Slaven, betyder Moderlivet. Skibbruddet, betyder Fødselen, Den han kom til, er denne Verden, Indbyggerne, som kom ham imøde, ere Barnets Forældre, der drage Omsorg for det; Raadgiveren, der forudsagde ham Det tilkommende og gav ham gode Raad, er Fornuften; Aaret han regjerede, betyder Menneskets Alder; Den han skulde flyttes til, er den ubekjendte Verden; Smedene, som han sender i Forveien, betyde Gudsfrygt og gode Gjerninger, han bør udøve i denne Verden, Kongerne, som havde regjeret i Forveien uden at tænke paa det Efterkommende, betyde de Mennesker, som leve efter Mund og Mave, og slet ikke bryde sig om det meest Magtpaaliggende.

Allt verdur þeim til góda, sem Gud elska.

Fordum var kona nokkur, sem átti 2 dætur, hét sú eldri Rósa, dáfrid og sæmilega lundernis gód, en hin yngri Astridur, sem var allteins frid og systir hennar, en illskufull, svo hún brúkadi skarpleikann til einkis annars, enn

Lunderni, Gemyt.

ad koma fram vondsku sinni. Módirin hafdi verid fridleiks qvennmadur, en þá var hún farin nokkud ad eldast, þegar hér var komid sögunni, hvad henni féll mikid illa. Rósa var þá 16 vetra en Astrídur 12 ára gömul, hvörs vegna módirinn var hrædd um, ad hún siálf mundi verda haldin gömul, fór þessvegna burt úr því landi, hvar hún vissi ad hvört mannsbarnid þekkti sig, en sendi eldri dóttur sina í fiarska frá sér, svo ad enginn skyldi vita, ad hún ætti svo gamla dóttur. Yngri dóttur sinni héllt hún ad sönnu hiá sér, en sagdi hún væri ei eldri enn 10 vetra, og sagdist hafa átt hana ádur hún hefdi verid fullra 15 ára. Svo ad þessi ósannindi aldrei skýldu uppkomast, hafdi hún eins og fyrr var gétid sendt hana Rósu í fjarlægt land, og lagt svo undir vid Fylgdar-mann hennar, ad hann skyldi skilia hana eptir í miög stórum skógi, medan hún svæfi, og væri ad hvíla sig. Þegar Róaa vaknadi, og vard vör vid, ad hún var alein í skóginum, fór hún ad gráta, var þá miög lidid af degi, hún fór samt af stad, og ætladi ad hera sig ad komast útúr skóginum, en þad var henni ei til annars, enn ad hún viltist því lengra inni hann. Seinast sá hún liós, og gékk eptir því, þar til fyrir henni vard litid húskorn; Rósa bardi ad dyrum, kom þar út bónda-kona nokkur, sem spurdi hana, hvada erinda hún færi. Heillin min gód! svaradi Rósa henni, eg bid ydur í Guds nafni, ad lofa mér ad vera hér í nótt, því ef eg ætti ad vera úti í skóginum, þá eta villudyrin mig upp. Þér er velkomid ad vera dóttir sæl, svaradi hónda-konan, en segdu mér hvörnin þú ert svo seint á ferd í þessum skógi. Rósa sagdi henni þá alla söguna svo sem hún var, og sagdi: er eg ekki illa farin, sem á svo hardhiartada módur? og væri ei betra eg hefdi dáid strax og eg kom í heiminn, heldurenn ad

vondska, Ondskab.
Frídleikur, Skjønhed.
í fiarska, i Fjærhed, langt borte.
húskorn, en Hytte.
heimur, Verden.

lifa til þess, ad láta fara svo illa med mig? hvad hefi eg barnúnginn minn, til þess unnid af gódum Gudi, ad hann lætur mig rata i svo stóra ólukku? mitt elskubarn! svaradi bónda-konan: aldrei má mögla móti Gudi, hann er almáttugur, hann er alvis, hann elskar þig, og þú átt ad fulltreysta því, ad hann því ad eins hefir leyft, ad þú skyldir verda fyrir þessu óláni, ad hann veit ad þér er þad fyrir bestu; treystú honum og haf þad sifeldlega þér i þánka, ad Gud verndar þá ena gódu, svo hvad helst mótdrægt, sem þeim tilfellur, er eingin ólukka; vertú hérna hiá mér; eg skal vera þér i módurstad, og elska þig eins og þú værir dóttir min. Rósa tók þessu med þökkum, eg daginn eptir sagdi bónda-konan vid hana, eg er hrædd um þér muni leidast dóttir gód! taktú snældu og fardú ad spinna, til ad hafa af fyrir þér. Módir min! svaradi Rósa, eg er rikra manna og af háum ættum, þessvegna kann eg ekki ad vinna. Taktú þá bók elskan min, svaradi bónda-konan, eg er ekki mikid fyrir ad lesa svaradi Rósa, og rodnadi vid, en þad kom af því, ad hún skammadist sin ad játa, ad hún var ekki vel læs. Samt vard hún ad gánga til sannleikans vidurkénningar, og sagdi bóndakonunni, ad hún aldrei hefdi haft tima til þess eptir þad hún eldtist. Þú hefir þá haft mikid ad giöra? sagdi bónda-konan. Ojá! módir min, svaradi Rósa. Framan af deginum fór eg ad finna vinur minar, eptir máltid var eg ad búa mig, en á qvöldin og næturnar var eg á gledi-leikum, hliódfæra-slætti eda var i dansi. Nú, satt er þad, svaradi bónda-konan, mikid hefir þú haft ad giöra og þad er eg viss um, ad ekki hefir þér leidst. Þar verd eg ad segia nei til, módir min gód!

barnúngi, et ungt Barn.
rata i, ſtyrte i.
mögla, murre.
Olán, Ulykke.
Snælda, Spindeteen.
af háum ættum, af høi Herkomſt.
gledileikur, Comedie.
hljódfæraslåttur, Muſik.

synradi Rósa; því ef eg var einsömul svo lengi, sem halfann matmáls-tíma, sem endur og sinnum kunni til bera, svo vissi eg ei hvad eg átti af mer ad giöra af leidindum, en þá eg var úti á lands-bygdinni, var samt enn verra, eg gat þá ei verid annad ad giöra enn búa mig, og taka af mér aptur, til ad hafa af fyrir mér. Mér skilst þá þú hafir ekki verid lukkuleg eda ánægd á lands-bygdinni? svaradi bóndakonan; eg var ei betur farin í kaupstadnum, svaradi Rósa; þegar eg spiladi, þá tapadi eg peningum mínum; þegar eg var í samkvæmum, þá var ein edur önnur af stallsystrum mínum betur búin enn eg, og þad sveid mér sárra enn frá megi segia; þegar eg fór til dans leika, var eg ad bera mig ad finna ad einhvöriu á þeim, sem dönsudu betur enn eg; í einu ordi: sá dagur kom aldrei yfir mig, ad eitthvad væri mér ekki mótfallid. Mögladú þá ekki, sagdi bónda-konan, yfir Guds forsión, sem hefir leidt þig í þetta einslega pláts. Hún hefur ei þar med giört annad enn leyst þig frá mædu, og géfid þér aptur ánægiu. Þó er ei þar med búid: þegar stundir hefdu lidid fram, hefdir þú ordid enn vesælli, því æskan tekur lika einhvörn tíma enda. Þeir, sem eldast, en vilia þó sífeldlega vera í samkvæmum og trana sér fram, verda ad spotti hjá enum úngu, géta þá ei lengur dansad, þora ekki ad halda sér til í státsi, géta þess vegna ei á sér tekid fyrir leidindum, eira engu og erú miög vesælir. En, min góda módir! svaradi Rósa: enginn gétúr þó verid al-einn; manni mætti synast hvörr dagur eins og heilt ár, þegar hann hefdi engann hiá sér. Ekki er því svo varid, elskan min! svaradi bónda-konan. Eg er hér al-ein, og mér sýnist hvört ár eins stutt, eins og þad væri einn dagur. Ef þú vilt, þá skal eg kénna þér þá ment, ad þér aldrei leidist. Þad vil eg fegin, sagdi Rósa, þér megid stiórna mér, sem þér viliid, eg skal hlýda ydur. Bónda-

Samkvæmi, Gelſkab.

konan nýtti sér þessa viliasemi Rósu, og skrifadi upp á blad allt þad, sem hún átti ad giöra. Öllum deginum var skipt í vissa parta, til bæna, lesturs, vinnu og hvíldar. Þar var ekkert sigurverk í kótinu, svo Rósa vissi ei hvad tímanum leid, en bónda-konan vissi af sólunni hvad framordid var. Hún kalladi á Rósu ad fara ad borda. Þér bordid snemma, módir mín! svaradi hún. Þad er þó gód stund af mid-munda, sagdi bónda-konan, og brosti vid, og vid fórum á fætur fyrir midiann-morgun; en, dóttir mín gód! tíminn lídur fliótt þegar eitthvad er verid þarft ad vinna, og þá leidist manni aldrei. Rósu þókti nú vænt um, ad hún fann ekkert til leidindanna, og lagdi sig alla eptir ad lesa og vinna, hvar af hún vard þúsundsinnnm lukkulegri, enn hún hafdi verid í kaupstadnum. Nú sé eg, sagdi hún vid bónda-konuna, ad Gud giörir allt oss til besta. Hefdi hún módir mín ekki verid hörd og vond vid mig, þá hefdi eg alid allann minn aldur í kunnáttuleysi; stollt, ydiuleysi og eptirsókn ad sýnast gód, þó ekki væri þad, hefdu giört mig vonda, og steypt mér í ólukku. Rósa hafdi verid eitt ár hiá bónda-konunni, þegar bródir Kóngsins í því landi var ad dýra-veidum nálægt kotinu, sem hún var í; hann hét Asmundur, og var einn hinn besti Kóngsson, sem verda kunni, en Kóngurinn bródir hans, sem hét Rádúlfur, vár honum nærsta ólíkur, því hann giördi sér ad skémtan ad svíkia nágrannana en kúga þegna sína. Asmundur kom þar ad, sem Rósa var, sá ad hún var hin frídasta sýnum, og hóf bónord sitt til hennar. Rósu féll hann vel í géd, en hún vissi ad hvör ein skynsöm og sidug stúlka á ekki ad géfa gaum ad þeim karlmönnum, sem byria svoddan tal. Minn Herra! sagdi hún til Asmund-

---

Sigurverk, Uhr.
kot, Hytte.
midmundi, Kl. 1½.
midurmorgun, Kl. 6.
leidindi, Kjedsomhed.
Kunnáttuleysi, Uvidenhed.
Nàgranni, Naboe.
bónord, Frierie.

ar: ef þad er alhuga-mál ydar, sem þér talid, þá farid til hennar módur minnar, sem á heima þarna í kotinu; ef hún vill ad þér verdid madurinn minn, þá skal þád ekki vera mér á móti, hún er svo skynsöm og greind, ad eg ætíd skal hlýda henni. Mín fallega stúlka! svaradi Asmundur, eg skal fèginn fara til hennar, og bidia hana ad gifta ydur mér, en eg vil ekki ega ydur móti ydar vilia. Ef hún samþykkir, ad þér verdid konan mín, þá kanuské ad ydur þækti þad ílla fara, en eg vil heldur deyia enn giöra ydur mædu. Sá karlmadur, sem þenkir svo, sagdi Rósa, er dygdugur, en enginn stúlka er ólukkuleg med dygdugum ektamanni. Asmundur skildi þá vid hana og fór til bónda-konunnar, sem þekkti hans dygdagéd, gaf því gladlega sitt samþykki til hiónabandsins. Hann lofadi ad koma aptur ad þriggia daga fresti, og finna þær bádar, fór svo burt vel ánægdur, eptir ad hann hafdi géfid Rósu sinni fingur-gull til trygda-prnts. Medan á þessu stód, lángadi Rósu til ad komast sem fyrst heim aptur til kotsins; heuni hafdi synst Asmnndur elskuverdugur, og var hrædd um ad sú, sem hún nú kalladi módur sína, mundi kannské hafa vikid honum á bug. En bónda-konan svaradi henni: þad er ekki af því ad hann Asmundur er Kóngs son ad eg samþykkti hiónaband þitt med honum, heldur af því hann er í siálfum sér mesta gódmenni. Rósa beid med nokkurskonar óþolinmædi eptir aptur-komu elskhuga síns Kóngssonarins; en daginn eptir, þá hún var skamt eitt frá kotinu á ferd heim, datt hún fram á þyrni-runna, svo ad allt andlit hennar krassadist í sundur; hún hliop strax ad lækiar-polli, sem var þar nærri, og vard hrædd þá hún

Stúlka, Pige.
gaumr, Opmærksomhed.
alhugamál, Alvor.
greindr, erfaren.
ánægdur, fornøiet.
Fíngurgull, Guldring.
víkja á bug, afvise.
hjónaband, Ægteskab.
elskhugi, Kjæreste.

sá, ad blódid lagadi allstadar úr andlitinu. Er eg ekki óláns sképna, sagdi hún vid bónda-konuna, í því hún gékk inni kotid? hann Asmundur minn kémur híngad á morgun, og þá elskar hann mig ekki leingur, þegar hann sér hvad afskræmisleg eg er ordin. Bóndakonan brosti vid, og sagdi: þared gódur Gud hefir leyft, ad þú skildir detta svo skadsamlega, þá hefir hann séd, ad þad mundi verda þér til besta, því þú veitst ad hann elskar þig, og Hann veit betur enn þú hvad þér best hentar. Rósa þekkti þá sina ávirdingu ad mögla móti Guds forsión; og ef hann Asmundur minn vill ekki eiga mig, sagdi hún, vegna þess eg er ordin ófrídari enn eg var, þá er audséd ad eg ekki hefdi ordid lukkuleg med honum. Bóndakónan þvodi upp andlit hennar, og dró út marga þyrnibrodda, sem höfdu stúngist inni þad. Morguninn eptir var Rósa hrylliieg ordin ásýndar, því allt andlitid var stokk-bólgid, svo ekki sást nema í augun.

Jafn nærri bádum hádegi og dagmálum heyrdu menn ad ekid var vagni ad kot-dyrunum, en í stadin fyrir Asmund Kóngs son, sté úr vagninum siálfur Rádúlfur Kóngur. Einn af hirdmönnum hans, sem verid hafdi ad dýraveidum med Kóngs-syninum hafdi sagt Kónginum frá ad bródir hans hefdi þar fundid þá dæilegustu stúlku, sem verda mætti, og ætladi ad ekta hana. Þú hefir verid furdu diarfur ad ætla þér ad giptast án míns leyfis, sagdi Rádúlfur Kóngur vid bródur sinn, en þér til straffs vil eg siálfur ekta þessa stúlku, ef hún er eins fríd og af henni er sagt. Þegar Rádúlfur Kóngur kom í kotid spurdi hann bónda-konuna hvar dóttir hennar væri? Þarna er hún, sagdi bónda-konan, og bendti til hennar Rósu. Hvad? afskræmid þetta? svaradi Kóngurinn. Eda áttú

andlit, Anſigt. hádeigi Kl. 12.
Afskræmisleg, ſtyg, afſkyelig. dagmál, Kl. 9 Formiddag.
ávirding, Forſeelſe.

ei adra dóttur, sem hann bródir minn gaf fingur-gullid? hérna er þad á fingri mínum svaradi Rósa. Þegar Kóngurinn heyrdi þad, skélldi hann uppyfir sig af hlátri, og sagdi: aldrei hugsadi eg, ad hann bródir minn mundi vera soddan hiáræna, en þad fer vel, ad eg nú gét straffad hann. Strax skipadi hann bónda-konunni, ad breida skýlu yfir andlit hennar Rósu, lét undir eins sækia Asmund bródur sinn, og sagdi til hans: bródir minn! Þared þú elskar þá dáfrídu Rósu, svo er minn vilii, ad þú ektir hana strax uppa stundina. Eg vil einga manneskiu svikia sagdi hún Rósa, og í því sama reif af sér skýluna. Skodadú andlitid á mér Asmundur minn; eg er ordin afskræmisleg sídan í fyrradag, villtú enn nú ega mig? Þú ert fyrir mínum augum enn þá elskuverdari enn nökkurntíma ádur, svaradi Kóngs-sonurinn, því nú þekkti eg: ad þú ert miklu dygdaudugri enn eg gat eptirvænt, og í því sama rétti hann ad henni höndina, en Rádúlfur Kóngur hló, sem mest hann gat ad þessu. Hann skipadi þá ad géfa þau saman í hiónaband á sama augabragdi, þar eptir sagdi hann vid Asmund bródnr sinn: vegna þess mér er ekki mikid um skrímsli, svo vertú hérna kyrr í kotinu hiá konu þinni, eg fyrirbýd þér, ad láta hana nokkurntíma koma til hirdar minnar, og í því sama vetfángi sté hann í vagn sinn, en skildi Asmund eptir yfrid gladann yfir sínum kosti. Hana nú! sagdi bónda-konan vid hana Rósu: þykist þú nú ólukkuleg af því þú dattst? hefdi ekki þetta tilfelli skéd, þá hefdi Kóngurinn fengid elsku til þín, og ef þú hefdir ei viliad ekta hann, þá hefdi hann látid aflífa hann Asmund þinn. Þér hafid rétt í því, svaradi hún Rósa, en samt er eg nú ordin svo liót, ad öllum má ofbióda ad horfa á mig, og eg er hrædd um ad madur-

---

Skélla upp yfir sig, Foggerlee. Skýla, Slør.
hjáræna, en Affindig. Skrýmsli, Uhyre.

inn minn muni ydrast eptir ad han átti mig. Nei þar er lángt frá, svaradi Asmundur henni, hægt er ad veniast til ad siá ófrida ásiónu, en aldrei gétur neirn vanid sig til, ad búa vid vondt lunderni. Mér þykir vænt um svoddan ydar sinnislag, svaradi bónda-konan, en hún Rósa gétur fengid fridleikann sinn aptur, eg á þau smyrsli, sem ad fullu lækna andlit hennar, þad vard lika ord og ad sönnu, því innan þriggia daga vard andlit hennar eins og þad hafdi ádur verid. Eptir þetta beiddi Asmundur Köngs son hana samt ad brúka skýluna, því hann var annars hræddur um, ad sinn vondskufulli bródir kynni ad nema hana burt, ef hann sæi hana huldulausa. A medan þessu fór fram, sendi Rádúlfur Kóngur í allar áttir, ad leita upp handa sér einhvoria ena fridustu mey til konfángs, vard fyrir því Astrídur systir hennar Rósu, svo hún vard Kóngsdrottníng. Rósa vard miög qvídandi þá hún frétti þad, því hún vissi hvad vond systir hennar var, og þad ad hún hatadi sig af öllu hiarta. Ad ári lidnu átti Rósa son, sem kalladur var Dagbiartur, hvörium hún unni mikid. Strax og hann fékk málid, var hann skír og efnilegur, svo Foreldrar hans elskudu hann umfram allt. Einusinni þá hann var med módur sinni úti hiá bæarveggnum, sofnadi hún, en þegar hún vaknadi, fann hún hvörgi son sinn. Hún hliódadi og fór um allan skóginn ad leita ad honum, en fann hann hvörgi. Hvad sem bónda-konan sagdi til, ad minna hana á, ad allt hvad skédur sé oss til besta, tiádi ekkert, hún gat med engu móti huggad hana. En daginn eptir neyddist hún ad vidurkénna ad bónda-konan hefdi sagt satt, Rádúlfur Kóngur og kona hans þoldu ei vid af illmennsku, ad þeim siálfum vard ei barna audid, sendu því stridsmenn út ad myrda

---

ydrast, fortryde.
lunderni, Sindelag.
Smyrsli, Lægemidler-Salve.

huldulaus, uden Slør.
tiádi, nyttede.
hugga, trøste.

þenna bródur son siun, en þá þessir sáu ad barnid fanst hvörgi, tóku þeir Asmund, konu hans og bónda-konuna, létu þau öll útá áralausann bát, og hrundu honum sídan útá sió, svo ad enginn skyldi nokkurntíma fá ad vita. hvad af þeim hefdi ordid. Iþetta sinn meinti Rósa, ad nú mætti hún óhikad kalla sig og álita ad vera ólukkulega, en bóndakonan var sífeldlega ad minna hana á, ad allt hvad Gud giörir sé hid besta. Vegna þess ad þá innféllu gódvidri, rak bátinn hægt í þriá daga, þar til hann bar ad borg, sem lá nálægt sió. Kóngurinn í því landi átti í miklu strídi vid útlendann her, sem umfat borgina. Asmundur var kappi hraustur, og bád Kóng fá sér lid í hendur; þad fékk hann, giördi med því margt áblaup óvinunum, og gat loksins ad velli lagt Foríngia þeirra. Þegar þessi her var ordinn forustulaus, flúdi bann, en Kóngur borgarinnar, sem var barnlaus, launadi Asmundi hans trúa þiónustu, med því ad taka hann sér í sonar stad. Fióruin árum þareptir fréttist ad Rádúlfur var dáinn af hugar-ángri yfir því, ad hafa átt svo vonda konu, sem Astrídur var, en lídurinn, sem hatadi hana vegna hennar illmennsku, rak hana med smán úr landi, og giördi sendimenn á fund Asmundar til ad bióda honum ríkid. Hann sté á skip med konu sinni og bónda-konunni, en í stormi og óvedri hraktist skipid afvega, od braut í spón vid eydihólma nokkurn. Rósa var nú ordin reynd og greind af öllu því, sem vid hana hafdi framkomid, henni mætti þá ekkert mótlæti, sem á hana beit, því hugsadi hún: ad Gud mundi hafa leyft skipbrot þetta sér og manni sínum til besta. Þau settu upp háfa staung á einn hól, og þar uppá traf bónda-konunnar, til ad géfa þarmed vísbendingu þeim skipum, sem framhiá sigldu; ad koma þeim til hiálpar. Mót aptni kom

---

umsat, beleirede.
Kappi, Helt

traf, hvidt Torklæde.
Vísbending, Signal, Vink.

til þeirra kona, sem bar barn, en strax sem Rósa sá það, þekkti hún þar Dagbiart son sinn. Hún spurdi konuna: hvörnin hún befdi komist ad þessu harni? hún svaradi, ad madur sinn hefdi verid hervíkingur, og fengid barnid ad herfángi, en nú hefdi hann nýlega drukknad af skipbroti hér vid eyuna, hvar enginn hefdi lífs af komist, nema hún og barn þetta, sem hún hefdi haft í fánginu. Tveimur dögum seinna komu ad eyunni skip þau, sem send vóru ad leita eptir likum þeirra Asmundar og Rósu, því allir töldu víst, ad þau hefdu drukknad í storminum; þeir sáu staungina med hvítu lérepti á, lögdu því til eyarinnar, ad vita hvöriu það gegndi, þar fundu þeir Kóng sinn med Drottningu hans og Syni, og fluttu þau öll med mesta fagnadi heim í ríki þeirra. — Hvad sem Rósu sídan bar til handa mögladi hún aldrei, því hún vissi af reynslunni, ad það, sem sýnist ad vera ólukka, er opt og tídum orsök til vorrar lukku. —

---

hervíkingur, Søerøver, Røver. reynsla, Erfaring.

